

Dobbeltbekkasin *Gallinago gallinago*

Common snipe

Dobbeltbekkasinens yngler i fugtige moser, enge og kær i de tempererede dele af den nordlige halvkugle, inkl. Amerika. I Danmark yngler arten spredt over hele landet, og den er i Europa udbredt på Island, De Britiske Øer samt i Frankrig og herfra østpå gennem det nordlige Europa og Rusland. De største europæiske bestande findes på Island og i Rusland, Norge, Sverige og Finland. Fuglene fra de nordlige bestande er trækfugle, og de skandinaviske og russiske bestande overvintrer primært i Vesteuropa.

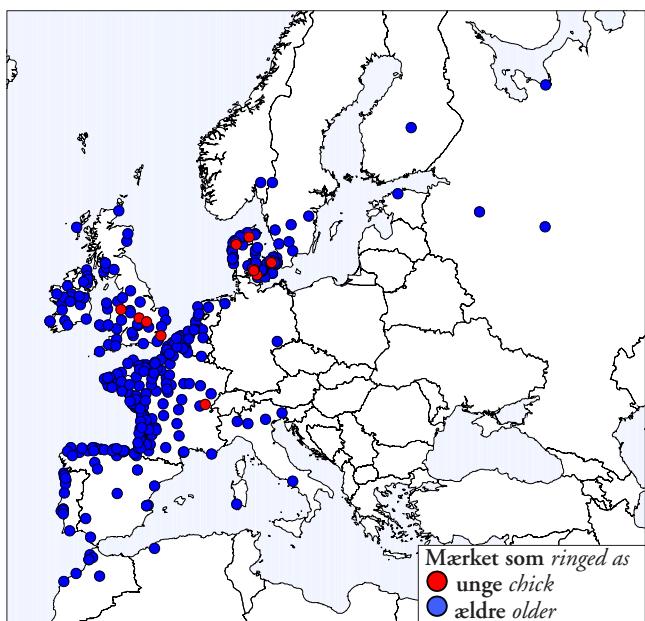

Fig. 1. Samtlige genfund af dobbeltbekkasin ringmærket i Danmark (n=455). All recoveries of common snipe ringed in Denmark (n=455).

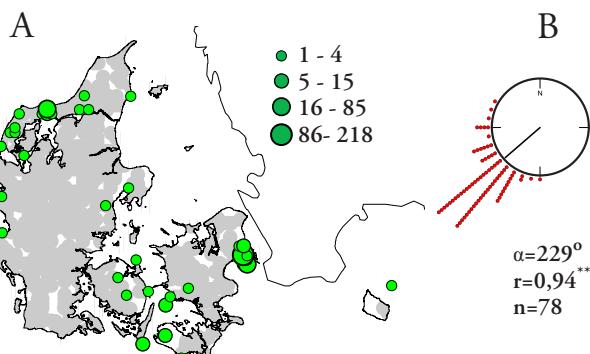

Fig. 2. A) Mærkningslokaliteter for fugle, som senere er genmeldt, samt artens danske yngleudbredelse (1993-96). Ringing sites for birds later recovered, and breeding distribution (1993-96).
B) Retning af direkte efterårstræk (aug-dec, >100 km). Direction of direct autumn migration (Aug-Dec, >100 km).

Mærknings- og genmeldingsdata

I Danmark blev den første dobbeltbekkasin ringmærket i 1926. I alt er der i Danmark ringmærket 5.775 dobbeltbekkasiner til og med 2002 (fig. 4). Flest fugle er mærket i 1960'erne og første halvdel af 1970'erne. Alene i 1962 blev der mærket 481 dobbeltbekkasiner. Vildbiologisk Station Kalø gennemførte fra 1968 til 1971 en undersøgelse af dobbeltbekkasinenes træk og dødelighed og mærkede i den forbindelse 660 dobbeltbekkasiner i Vejlerne (Fog 1978).

Fakta Facts

Mærkninger Birds ringed 5.775

Genmeldinger Recoveries

Antal genmeldinger	No. of recoveries	455
-heraf uden for Danmark	Recovered abroad	293(64%)
Antal fugle	No. of individuals	448
-heraf mærket som unger	Ringed as chicks	11(2,5%)
Genmeldingsandel	Proportion recovered	7,8%
Mærket i udlandet og genmeldt i Danmark		175
Ringed abroad and recovered in Denmark		

Ekstremer Extremes

Højeste alder	Oldest bird	min. 13 år 2 mdr.
Længste afstand	Longest dist.	Marokko Morocco 3.003 km
Nordligst	Northernmost	Rusland Russia (64° 32'N)
Sydligst	Southernmost	Marokko Morocco (33° 00'N)
Østligst	Easternmost	Rusland Russia (39° 55'E)
Vestligst	Westernmost	Irland Ireland (10° 15'W)

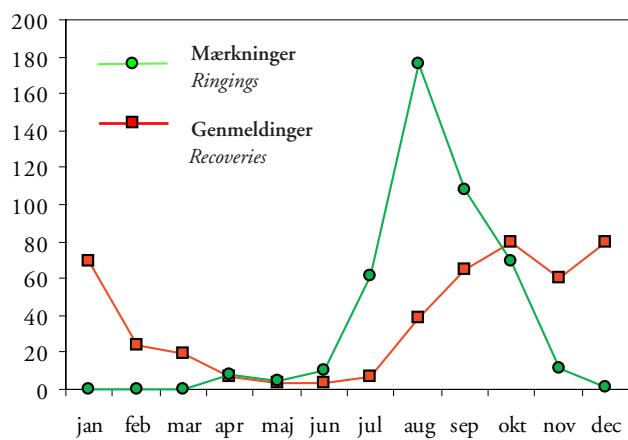

Fig. 3. Mærknings- og genmeldingsmåned for genfund af dobbeltbekkasin. Month of ringing and recovery for recovered common snipe.

Af samtlige mærkede fugle er 448 genfundet. De fleste af disse er mærket på Amager (69 %) og i Vejlerne (15 %), og generelt stammer størstedelen af fuglene fra mærknings i Nordvestjylland og den østlige del af Danmark (fig. 2A). Aldersmæssigt var 7 % af de genmeldte fugle på mærkingstidspunktet ungfugle i deres første leveår, mens 11 fugle med sikkerhed tilhørte den danske bestand, da de blev mærket som unger. Yderligere ni fugle, der er mærket som voksne i juni, var med stor sandsynlighed danske ynglefugle. Hovedparten af de genmeldte fugle er imidlertid mærket fra juli til oktober (fig. 3). Materialet består således langt overvejende af trækgæster. Da antallet af sikre

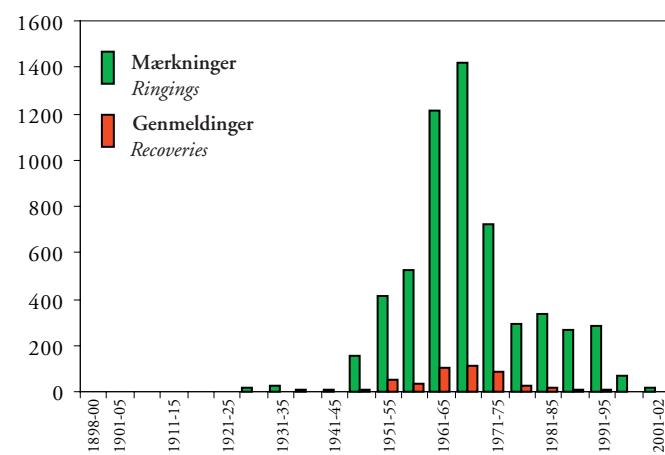

Fig. 4. Mærknings- og genmeldingsår for dobbeltbekkasin ringmærket i Danmark. Ringing and recovery year of common snipe ringed in Denmark.

danske fugle i materialet er ret begrænset, vil danske fugle og trækgæster blive behandlet samlet.

Træk og overvintring

Dobbeltbekkasinerne indleder i anden halvdel af juli et træk fra ynglepladserne nord og øst for Danmark til fældningsområder i Nordvesteuropa (Meltofte 1993). De danske vådområder har stor international betydning for fældende dobbeltbekkasiner. Genfund af dobbeltbekkasiner ringmærket i Danmark viser, at en del af fuglene kommer langvejs fra. Danskmærkede dobbeltbekkasiner er således genfundet i Norge, Sverige, Finland og Estland samt i den vestlige og nordvestlige

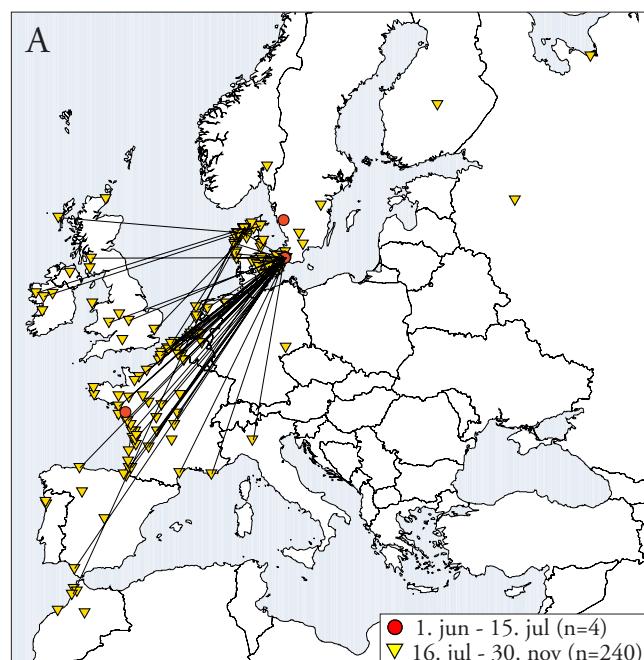
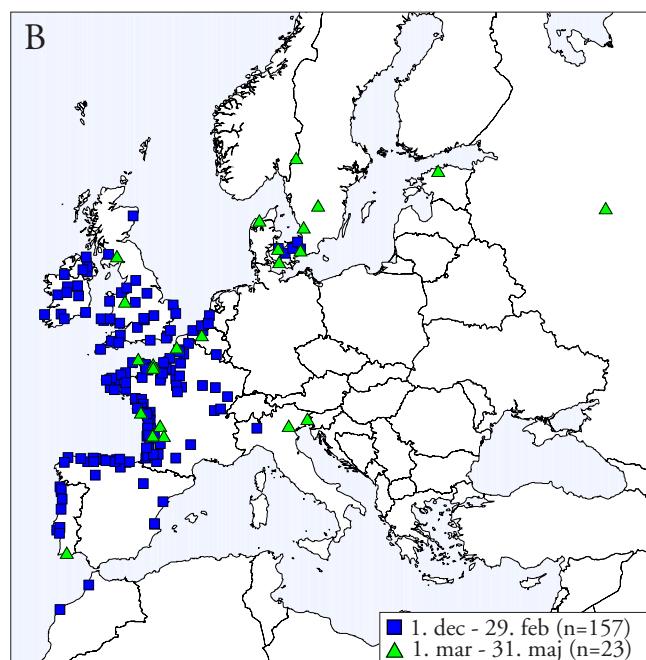

Fig. 5. Genmeldinger fra A) yngletiden og efterårsperioden og B) vinter- og forårsperioden af dobbeltbekkasin ringmærket i Danmark. Linjer på kort A angiver direkte træk. Recoveries during A) the breeding season and autumn and B) winter and spring of common snipe ringed in Denmark. Lines on map A indicate direct migration.

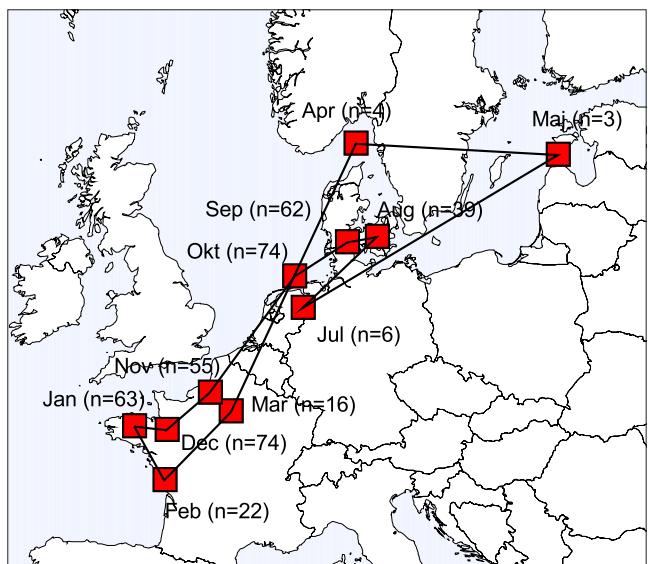

Fig. 6. Månedlige gennemsnitspositioner for dobbeltbekksin ringmærket i Danmark. *Monthly mean positions of common snipe ringed in Denmark.*

del af Rusland (fig. 5). Desuden er der i Danmark genfundet dobbeltbekksiner, som er mærket i bl.a Finland, Sverige og Norge (fig. 7). Der foreligger mange genfund fra hele landet af dobbeltbekksiner mærket i udlandet. Specielt mange fugle er genfundet ved de vestjyske fjorde og ved Limfjorden, hvor dobbeltbekksiner nedlægges i stort tal (Bregnalle m.fl. 2003). Antallet af mærkede fugle stiger i juli og toppe i august (fig. 3), hvilket tidsmæssigt harmonerer med antallet af rastende og trækende fugle, der observeres i Danmark (Meltofte 1993).

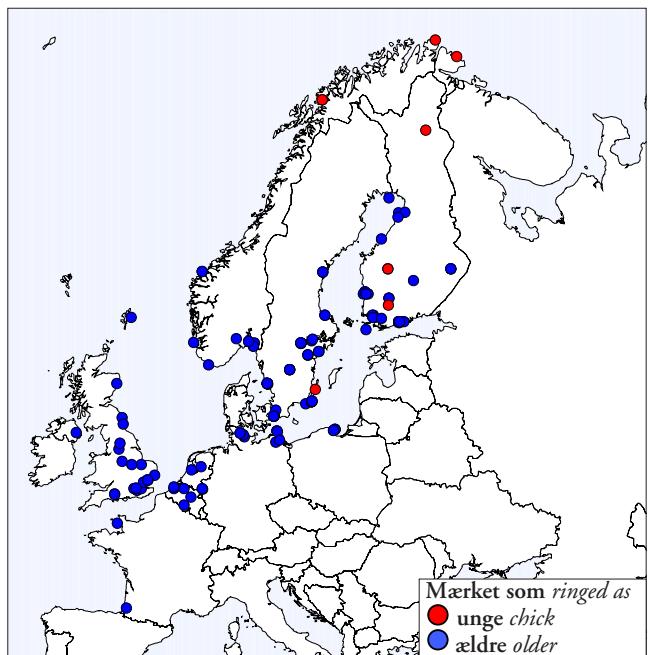

Fig. 7. Mærkningslokaliteter for dobbeltbekksin ringmærket i udlandet og genfundet i Danmark (n=175). *Ringing locations of common snipe ringed abroad and recovered in Denmark (n=175).*

Nogle af fuglene, der passerer Danmark, raster kun kortvarigt her i landet, og allerede i juli er enkelte af de mærkede fugle genfundet syd for Danmark – i Belgien og Frankrig. Hovedparten af fuglene forbli- ver dog i de danske vådområder under fældningen i august og september, og først i oktober afslører gen- nemsnitspositionen af genmeldingerne, at fuglene bevæger sig mod vinterkvartererne (fig. 6).

Også de danske dobbeltbekksiner er trækfugle. Både danske ynglefugle og trækgæsterne forlader Danmark i meget forskellige retninger (fig. 2B og fig. 5A). Nogle trækker stik vest til De Britiske Øer, andre mod syd til Italien. Hovedparten af de danskmærkede dobbeltbekksiner er dog i efterårsmånedene genfun- det i det nordlige og vestlige Frankrig. Den hurtigste fugl er genfundet i Frankrig 10 dage efter mærkningen, svarende til 84 km i døgnet. Fra og med oktober er der mange genfund fra De Britiske Øer, Frankrig og, i mindre grad, Spanien (fig. 5). Der er fortsat mange dobbeltbekksiner i Danmark i oktober og begyndel- sen af november (Meltofte 1993), men jagtintensite- nen er sandsynligvis mindre, hvorfor færre genmeldes. I november er blot 18 mærkede fugle genfundet her i landet, og i december kun fem.

Ringmærkningen af dobbeltbekksiner i Norge viser, at norske fugle i november primært genfindes syd for Danmark (Bakken m.fl. 2003). Jagtudbyttet i Danmark er da også lavt i november og resten af jagtsæsonen (Bregnalle m.fl. 2003).

Dobbeltbekksinernes træk er sandsynligvis påvir- ket af vintervejret, og især i milde vinter kan en del overvintre i Danmark (Toft 1979, Meltofte 1987, Pedersen 1991) og i de øvrige Nordsølande (Cramp & Simmons 1983). Mange dobbeltbekksiner forlader sandsynligvis de danske vådområder, når den første frost indtraffer (Fog 1978, Meltofte 1987), men selv i vinter med snedække og hård frost observeres dobbeltbekksiner ved år og andre isfri områder (Eriksen 1979).

I begyndelsen af november – omkring to måneder efter ringmærkningen – er danskmærkede dobbeltbekksiner genfundet i Sydspanien og Marokko. Vinterkvarteret for de danskmærkede fugle udgø- res primært af De Britiske Øer samt Frankrig, Den Iberiske Halvø og i mindre grad Nordvestafrika (fig. 5B). I alt syv fugle er genfundet i Marokko og Algeriet (fra først i november til begyndelsen af februar).

At fugle, der er mærket i Jylland, skulle overvintre på De Britiske Øer i højere grad end fugle fra den østlige del af Danmark (Meltofte 1993), har det ikke været muligt at eftervise. Vinterkvartererne for de to »del-

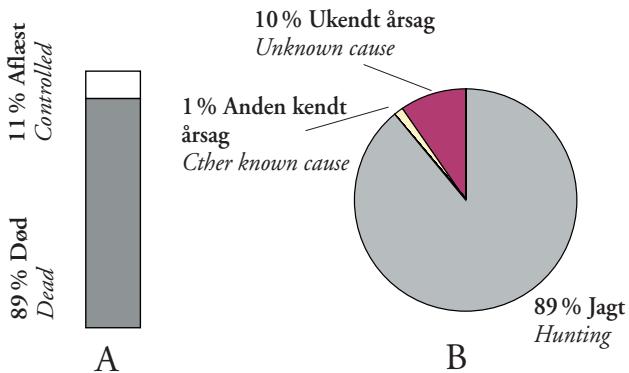

Fig. 8. A) Genmeldingsårsager ($n=455$) og B) dødsårsager ($n=407$) for dobbeltbekkasin ringmærket i Danmark. A) Cause of recovery ($n=455$) and B) cause of death ($n=407$) of common snipe ringed in Denmark.

bestande» adskiller sig ikke signifikant fra hinanden ($P>0,1$). De danske ynglefugles gennemsnitposition i vinterperioden ligger syd for Danmark ($P<0,001$).

Returtrækket fra overvintringsområdet starter i marts (Cramp & Simmons 1983) – måske tidligere, specielt for ungfuglene (Meltofte 1993). I marts er danskmærkede dobbeltbekkasiner genmeldt i Spanien, Frankrig, Italien, Belgien, på De Britiske Øer og i Danmark (fig. 5B). I marts ankommer mange fugle til Danmark (Meltofte 1993). Returtrækket går hurtigt, og fra marts til april bevæger gennemsnitpositionen sig fra Frankrig til nord for Danmark (fig. 6). Antallet af rastende dobbeltbekkasiner i Danmark toppe i april (Meltofte 1993), og fuglene ankommer til de nordlige yngleområder i april-maj (Cramp & Simmons 1983).

Genmeldings- og dødsårsager

Størstedelen af de genmeldte dobbeltbekkasiner er genmeldt som døde (fig. 8A). Den hyppigste kendte dødsårsag er jagt (fig. 8B). I dag må dobbeltbekkasinen jages i de fleste europæiske lande, dog ikke i Finland, Sverige, Tyskland, Holland og Luxembourg (Bregnballe m.fl. 2003). Der nedlægges årligt 25.000-30.000 dobbeltbekkasiner i Danmark mod 70.000-80.000 i slutningen af 1960'erne. I det danske genmeldingsmateriale er der indrapporteret skudte fugle fra så godt som alle de lande, der foreligger genfund fra. De skudte fugle stammer fra perioden 1927-1995, flest fra 1960'erne og første halvdel af 1970'erne, men dette er mere et udtryk for mærkningsintensiteten end for jagttrykket.

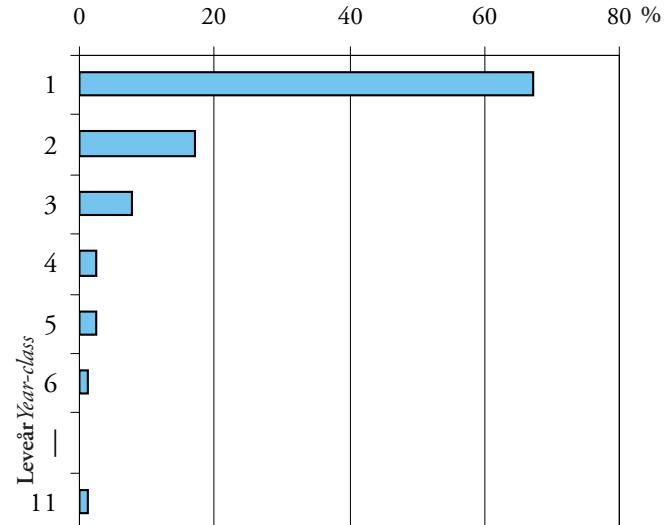

Fig. 9. Aldersfordeling af dobbeltbekkasin mærket som redeunger eller ungfugle i deres første efterår og genmeldt som døde ($n=76$). Distribution on year-class of common snipe ringed as nestlings or juveniles in their first autumn and recovered as dead ($n=76$).

Blandt dobbeltbekkasiner ringmærket som unger eller ungfugle i første efterår og genmeldt som døde er 67 % indrapporteret i første leveår (fig. 9).

English summary

The common snipe is a rather common breeding bird all over Denmark and a common passage migrant in July–December and March–May.

The first common snipe was ringed in Denmark in 1926, with most ringed in the 1960s and first half of the 1970s. The majority of the recovered birds were ringed on Amager and in Vejlerne, mainly in July–October. Only a few of the recovered birds belong to the Danish breeding population.

Passage migrants in Denmark are from Norway, Sweden, Finland, Estonia and northwest Russia. These birds have been recovered all over Denmark in July–August, most in western Jutland and along Limfjord. Some stay in Denmark to moult in August–September while others continue further SW. In October the mean position is south of Denmark, indicating that many have left the country. Some migrate to Britain and others in a more southerly direction to France and Italy. During winter most have been recovered in Britain and Ireland, France and Spain, and some have reached northwest Africa. The spring migration starts in March, and from March to April the mean position moves from France to north of Denmark.